St. 89 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v soboto 14. aprila 1923. Posamezna številka 20 cent. Letnik XLVIII

EDINOST

Izhaja, izvzemši pondeljek, vsak dan popoldne. Urednišvo: ulica sv. Fr... Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo, pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Gerbec. — Lastnik tiskarne Edinost. Tisk tiskarne Edinost. Naročnina znaša za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.50, pol leta L 32.— in celo leto L 60.—. Za inozemstvo mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Italijansko-jugoslovenski odnošaji in tržaško pristanišče

Pod tem naslovom je priobčil «Piccolo» dopis iz Zagreba iz peresa **Frana Lentića.** Dopisnik pravi, da je ves jugoslovenski trgovski svet trdno uverjen, da bo imela ratifikacija svetomargeritskih dogovorov najblagodenejše posledice za italijansko-jugoslovenske odnošaje.

Odnošaji med obema sosednima **narodoma** ne datirajo od včeraj. Na jadranskih obalah, ki jih je narava naklonila tema dvema narodoma, se je razvijala živahna trgovina že v časih «Serenissime» (beneške republike). Jadranska pristanišča so bila že tedaj naravna razkladališča skoro vseh balkanskih ljudstev. Ko je beneško gospodstvo prenehalo, je stopil Trst na mesto Benetk kot tržišče Slovanov zaledja, bližnjega in daljnega. V Trstu niso imeli svojega glavnega tržišča samo Slovani Jadrana in Krasa, marveč tudi oni ob Savi in Donavi. In Slovani, ki so se posvečali trgovini, so bili v Trstu **kakor v lastni hiši, dokler se ni tudi kupčija stavila v službo politike! V tem poslednjem je vzrok, da so se v zadnjem času prekinili trgovski odnošaji Trsta s slovanskim** trgom!

Sedaj pa, ko je po zaslugi Mussolinija italijanska politika iz negotove in anemične postala energična in jasna — in to zato, ker je znal uvesti disciplino tudi v javno življenje — se more pričakovati, da se vzpostavijo nekdanji odnošaji med obema sosednima narodoma še celo z večjo vnemo, nego je bilo to v minulosti.

Četudi se jugoslovenski narod po rapallskih in svetomargeritskih dogovorih ne more čutiti zadovoljenega v svojem narodnem čustvu, vendar ne misli na to, da bi oviral vzpostavo odnošajev z bližnjo Italijo, dovoljujoč le-tej prednost v primeri s Francijo in Anglijo. Sosedstvo, skupna posest klasičnega Jadrana, prošlost, vzajemnost interesov: vse to govori v prilog čim boljšemu razvoju teh odnošajev.

Nadejamo se, da ne bo nadvladovala politika nizkotne jeze, strankarstva in narodnega sovraštva, marveč da bo modra in energična uprava znala napraviti konec razdraženosti politikantov, ki uživajo pri izzivanju občutljivosti in žaljenju čustev lastnega bližnjega. Potem bomo imeli mi Jugosloveni v Italiji najboljšega odjemalca in dobavitelja in naša izvozna in uvozna bilanca bo izkazovala vse drugačne številke za Italijo, nego so sedanje.

Železniške zveze se morajo zboljšati. Trst bo imel od tega korist, ker bo vsled dobrih odnošajev z jugoslovensko državo to pristanišče imelo tisto prednost, ki jo hoče Jugoslavija pridobiti v Solunu. Italijanski trgovski mornarici ne bo treba vzdrževati konkurenčnih prog, izdatno podpiranih od strani vlade na veliko škodo erarja, marveč bo mogla v soglasju z jugoslovensko mornarico in na podlagi pametne trgovske pogodbe poslovati brez subvencij in ne da bi jo ogrožala nevarnost brezposelnosti pomorščakov. Jugoslovenski izvoz bo moral ubirati poti preko bližnje Italije. Jugoslovenski poljedelski izdelki, žito, meso, kože, živina, les so izdelki, ki jih Italija močno potrebuje in ki jih ne more dobivati od drugod pod ugodnejšimi pogoji, nego jih more dati Jugoslavija.

Ta poslednja pa more dobivati iz Italije industrijske izdelke, ki jih dobiva sedaj iz bolj oddaljene Francije, Nemčije, Anglije in tudi Amerike. Italijanska industrija, posebno tekstilna in železniška, bo bolj poznana in cenjena v Jugoslaviji. Ta poslednja bo mogla dobavljati Italiji tudi surovine, ker bogastvo jugoslovenske države na rudninah je znano. Naj omenimo le veliki izvoz boksita (rudnine, iz katere se izdeluje aluminij) v Nemčijo in Ameriko. Iz Jugoslavije bo mogla dobivati Italija tudi oglje in premog v velikih množinah. Tudi izvoz cementa in surovin iz Jugoslavije bo mogel biti — čim se uredijo jugoslovensko-italijanska vprašanja — zelo koristen za obe državi.

Če še uvažujemo — tako zaključuje Fr. Lentić — da bi tiste industrije, ki so se nekdaj ustanovile, ali se jih je nameravalo ustanoviti v Jugoslaviji z italijanskim kapitalom, zadobile novo življenje in bi ustvarjale nove sile, smo povedali dovolj za razumevanje, kake blagodejne posledice za trgovske odnošaje med Italijo in Jugoslavijo more imeti odobritev svetomargeritskih dogovorov v italijanski zbornici in v senatu.

***

Značilno je, da je tržaški list priobčil ta izvajanja Lentićeva brez vsake svoje pripombe. Gospod pisec je morda nekoliko preveč optimist, da si posledice sporazuma med Italijo in Jugoslavijo za medsebojno gospodarsko življenje predstavlja v nekoliko preživih in preugodnih barvah. Vsekako pa je v njegovih izvajanjih toliko žive resnice, da jo mora pripoznati tudi «Piccolo». Z druge strani pa je ta list vse preveč usužnjen tisti politiki, ki jo Lentić tako strogo obsoja, da bi si upal naravnost in izrazito reči: prav ima, popolnoma prav! Zato ni rekel ne «da», ne «ne»! Sicer pa moremo reči, da v tem slučaju tudi molk govori, da — pritrjuje.

Mi s svoje strani pa pokladamo posebno važnost v dejstvo, da Lentić ne govori samo o obeh državah, ampak tudi o **obeh narodih,** da torej ne opira svoje nade samo na sporazum med državama, marveč tudi na predpostavko, da pride do sporazuma tudi med obema narodoma. **Ugotavlja, da je Trst radi politike narodnega sovraštva izgubil nekdanje gospodarske stike s svojim naravnim zaledjem, bližnjim in daljnim!** S tem je rečeno, da so za vzpostavo teh stikov potrebni dobri odnošaji z daljnim zaledjem in mirno sožitje z bližnjim! **Zato naj se preneha s politiko, ki «izziva občutljivost» in ki «žali čustva lastnega bližnjega».** Posebno podčrtujemo poziv, naj «modra in energična uprava» napravi konec takim izzivanjem in takemu žaljenju! Pisec je položil prst na odprto in krvavečo rano, ki s svojo gnilavjo zastruplja življenje v teh krajih in vpliva pogubno tudi preko meja. Zato pa je toliko uprave, kolikor tudi vseh činiteljev na usodi Trsta, torej na vzpostavi njegovih gospodarskih stikov z jugoslovenskim zaledjem, velika dolžnost in naloga, da poleg smotrenih pogajanj z Jugoslavijo — **začnejo tudi zdraviti in celiti označeno rano!**

Italija

Drugi kraljev dan v Milanu

MILAN, 13. Davi je kralj obiskal kraje v okolici Milana Greco in Turro, kjer je poleg svečanega sprejema izvršila šolska mladež pred njim nekoliko telovadbe. Od tu se je kralj odpeljal na prostore vzorčnega velesejma. Tu ga je pri vhodu v imenu rediteljskega odbora pozdravil sen. Nava z nekaterimi ministri. Kljub silnemu dežju si je kralj ogledal vse važnejše paviljone. S posebnim zanimanjem se je ustavil v paviljonih kolonij in onemu furlanske pokrajine.

Sledili so nato sprejemi v kraljevi palači.

Kongres italijanske popolarske stranke.

TURIN, 13. Včeraj se je tukaj otvoril četrti kongres Italijanske ljudske stranke, na katerem se mora končno razčistiti stališče ljudske stranke napram fašizmu. Kongres se vrši v gledališču Scribe. Udeležilo se ga je 60 strankinih poslancev. Don Sturzo je bil ob svojem prihodu burno pozdravljen. Množica ga je pozdravila s petjem pesmi o beli zastavi. Mahala mu je robci in ga obsipala s cvetlicami. Za predsednika kongresa je bil izvoljen g. Rodinò, za podpredsednika g. Casoli in kom. Maschio, tajnik don Sturzo. Po pozdravnem nagovoru predsednika, kateremu so sledili klici živio na naslov kralja, in odgovoru turinskega župana je politični tajnik don Sturzo prečital svoje poročilo. Poudarjal je, da je namen kongresa ohraniti enotnost v stranki in njeno avtonomijo sedaj, ko struja, ki je postala vlada, skuša absorbirati vse nacionalne stranke, da ustvari nov vladajoči razred. Ljudska stranka — je nadaljeval don Sturzo — ne zahteva zastopstva cerkve in tudi ne namerava monopolizirati verskega dela državnega političnega življenja. Zato se more ljudska stranka le veseliti, če se je ustanovila nova stranka, ki gleda na verska vprašanja z istimi čustvi. Spričo stališča, ki ga je zavzel fašizem nasproti cerkvi, ni nikakor vzeta ljudski stranki njena glavna vsebina in ima stranka še vedno pravico se smatrati za političen izraz italijanskih katolikov. Ljudska stranka ni nikoli govorila v imenu cerkve in ne more dovoliti niti fašistom njeno direktno zastopanje. V moderni državi se versko vprašanje in odnošaji med cerkvijo in državo ne izčrpavajo v enem samem sporu. Vsaka stranka ima svoje mesto za delo in bojevanje, za izobličenje misli in verske ter cerkvene politike pa je potreben političen organizem, kakor je ravno ljudska stranka.

Govornik je nato prešel na očitke glede parlamentarnega sodelovanja s socialisti, poudarjajoč, da je bila ljudska stranka tista, ki se je z največjo silo in vnemo postavila po robu socialističnemu gibanju toliko na teoretsko-etičnem kolikor na političnem in gospodarskem polju. Če so bile posamezne osebe, ki so smatrale za potrebno in predstoječe sodelovanje med demokrati, ljudsko stranko in socialisti, se tega ne more trditi za stranko kot odgovoren organizem.

Po prihodu fašizma na vlado je bilo pojasnjeno stališče ljudske stranke nasproti fašizmu z izjavo parlamentarne skupine v zbornici in govornikovimi izjavami v Turinu. Ljudska stranka kot stranka s krščansko podlago, ki razvija svoje delovanje v okvirju zakonov in ustave, zahteva v imenu bratstva med ljudmi in ljubezni do bližnjega pomirjenje, spoštovanje človeške osebe in državljanske svobode. Ljudska stranka ceni napore sedanje vlade za povzdigo narodnega duha, za izvedbo socialnih reform, ki imajo večinoma isto podlago kot gospodarska orientacija ljudske stranke, njene napore za vzpostavitev naravnega razvoja svobodnih produkcijskih moči, za reforme v šolstvu in za večje spoštovanje moralnega življenja naroda. Toda vsako precenjevanje, dostojno svobodnih ljudi, mora biti svobodno in ne suženjsko. Stranka, ki ima svoje ideje in svoj program, pretehtava programe in ideje drugih strank, preden izrazi svoje mnenje o njih.

Govornik je nadalje v svojem poročilu zavračal očitke glede internacionalnosti stranke, poudarjajoč njeno domovinsko in državno načelo v soglasju z idealom mednarodne sloge. Mednarodnost je potrebna v vprašanju gospodarske obnovitve in kot neizogibnost ljudske bodočnosti.

Z ozirom na vprašanje sodelovanja, je govornik naglašal napako tistih, ki bi hoteli dvigniti to taktično vprašanje na načelno vprašanje, češ ljudska stranka ne sme sodelovati s fašisti, ker fašistovske teorije so v navzkrižju z njenimi in so tudi v navzkrižju s krščanstvom. Ta napaka je podobna oni, katero so zagrešili l. 1848. in 1860. oni, ki so odklonili sodelovanje na ustavni podlagi, ker so imele tedaj politične svobode protiverski značaj. Nihče se ne sme odreči svojim zahtevam, mora se pa zavedati praktičnih potreb, ki lahko združujejo stranke za politične cilje.

Poročilo zaključuje, poudarjajoč, da ljudska stranka namerava sodelovati, da se italijanska moralna enota vrne v nedotakljiv mir ustavnih svoboščin in krajevnih avtonomij, v razvoj gospodarskega življenja in v državno življenje, ki je sinteza reda, oblasti in obenem krščanska in moralna sinteza.

Nato je predložil don Sturzo sledečo resolucijo: IV. kongres italijanske ljudske stranke, odobravajoč poročilo političnega tajnika in delovanje odbora, potrjuje vnovič in z vztrajnim zaupanjem kljub zadnjim političnim dogodkom demokratično-krščanski značaj italijanske ljudske stranke, njen duh, temelje in cilje programa, autonomijo organizacije, posebno važnost eksistence in visoke narodne cilje in politične in gospodarske in izjavlja, da odgovarja njeno sodelovanje v življenju države interesom baš te države in smotrom vsake moderne ustave sploh. V očigled temu hoče v smislu svojih pravil in proglasa z dne 18. januarja 1919. nadaljevati boj za svobodo izvrševanja narav. pravic, osebnih, družinskih, kulturnih, šolskih, verskih in družabnih in proti vsakemu kvarjenju v imenu panteistične države in nacije, povzdignjene v božanstvo. V to svrho priporoča svoji organizaciji najstrožjo disciplino proti vsaki teoretični in praktični oddaljitvi in proti vsakemu poskusu zmešnjave ali odvzemanja vrednosti njene osebnosti, kakor proti vsaki njeni cepitvi ali napadom na njeno edinost ter izraža svojo solidarnost z onimi, ki se znajo žrtvovati za idejo in notranje pomirjenje. Kliče za dobro Italije po spoštovanju človeške osebnosti in bratskem duhu krščanstva, seveda upoštevajoč različna stališča posameznih strank, posebno danes, ko se skuša dati verskim dobrinam ono državljanstvo, ki jim ga je laiško spoznavanje in sovraštvo sekt odrekalo.

Tu je bila seja prekinjena. Na popoldanskem zasedanju je prebral De Gasperi svoje poročilo o politično-parlamentarnem položaju ter predložil nato sledeči dnevni red:

IV. kongres italijanske ljudske stranke, strinjajoč se z izjavami poročila De Gasperija in smernic osrednjega strankinega odbora, odobrava sodelovanje popolarcev v sedanji vladi kot uvaževanja vredno silo, da se fašistovska revolucija vplete v ustavo. Prepričan, da bo to sodelovanje pomoglo politični in gospodarski obnovi, priznanju moralnih in verskih dobrin, družabnemu pomirjenju in državni disciplini, zagotovljeni od temeljev vsake civilizirane vladavine: svobode in pravice, naroča svoji skupini v parlamentu, da zastavi vse svoje sile za ohranitev proporcionalnega sistema ter daje najvišjemu svetu nalog, da deluje za ohranitev strankine neodvisnosti — in to ne glede na volilni sistem — ter da varuje stranko pred vsakim mešanjem in kompromisi z drugimi strankami.

O teh dveh resolucijah se je vnela živahna razprava, katere se je udeležilo večje število govornikov. Ob 23.15 se je seja v tretje pričela, kjer so govorili on. Martire za center, Lecci za desnico in Cecconi za levico, nakar je predsednik prekinil sejo.

Jugoslavija

Vladino poročilo o razgovorih z Radićem

BELGRAD, 13. V sredo na dopoldanskem sestanku z novinarji je minister pravde dr. Laza Marković podal o razgovorih z Radićem to-le oficielno poročilo:

«Včeraj sta semkaj prispela dr. Maček in dr. Krnjević, delegata Stjepana Radića, da stopita v stike z radikalno stranko. Najprej sta posetila Ljubo Jovanovića, a potem predsednika vlade g. Pašića. V razgovorih sta ta dva gospoda izjavila, da želita obvestila o tem, če bi bil z radikalci mogoč kak sporazum radi rešitve srbsko-hrvatskih odnošajev, o katerih smatrajo, da so danes težki in nepovoljni.

Pri tem so izmenjali splošna stališča, toda niso opredelili konkretnega stališča, niti niso bili predloženi kaki stvarni predlogi. Cilj njih pota v Belgrad je bil bolj informativen in le kot uvod in priprava za izmirjenje njihovega strankinega stališča z načeli, ki jih vsebuje državna ustava. O tem in na kakšen način bi se imel izvesti sporazum, se ima razmotrivati v nadaljnih razgovorih.

G. Ljuba Jovanović in g. Pašić sta pazno poslušala ekspozeje in razlaganja gg. dr. Mačka in dr. Krnjevića in sta o tem obvestila ministrski svet. Gospoda sta odpotovala nazaj v Zagreb».

Dr. Korošec in Radić

ZAGREB, 12. Današnje zagrebške «Novosti» priobčujejo daljši interview z dr. Krnjevićem o pomenu razgovorov v Belgradu. Dr. Krnjević je uredniku «Novosti» med drugim izjavil, da so vesti o misiji Velje Popovića neresnične in da Popović sploh ni prišel v stike z zastopniki Radićeve stranke niti v Zagrebu niti med potjo iz Zagreba v Belgrad. Dr. Krnjević je pa dalje odkrito priznal, da je Radićeva stranka sicer v koaliciji z dr. Korošcem in dr. Spaho, so pa to tri stranke z različnimi programi, vendar bodo nastopile v borbi za revizijo ustave kompaktno in solidarno.

Radićeva delegata dr. Maček in dr. Krnjević sta včeraj poročala izvršilnemu strankinemu odboru o razgovorih z Ljubo Jovanovićem in Pašićem. Sestanku je prisostvoval tudi dr. Korošec, ki se je nato takoj odpeljal v Ljubljano. Po izjavi dr. Krnjevića Radić zahteva od radikalcev ne samo lepe besede, ampak da morajo dejansko z odstranitvijo dosedanjega režimskega sistema dokazati, da so iskreno in resnično pripravljeni skleniti sporazum s Hrvati in Slovenci. To je prvi predpogoj za nadaljna uspešna pogajanja.

Pred otvoritvijo pogajanj radi Reke

BELGRAD, 13. Jugosl. rimski poslanik g. Voja Antonijević je prispel v Belgrad, da dobi nadaljna navodila v zadevi organizacije reške države. Tekom prihodnjih dni se bodo v zunanjem ministrstvu vršile konference, katerim bodo prisostvovali zunanji minister dr. Ninčić, Ljuba Nešić, Antonijević, dr. Rybař in admiral Prica. Prihodnji teden jugosl. delegacija odpotuje zopet nazaj v Opatijo in od tam potem v Rim, kakor hitro se v tem vprašanju doseže popoln sporazum med Rimom in Belgradom.

Pogajanja med federalisti in radikalci v Zagrebu

ZAGREB, 13. Včeraj dopoldne sta prispela semkaj odposlanca radikalne stranke dr. Gjuričić in dr. Janjić. V Zagrebu so navzočni tudi odposlanci jugoslovenske muslimanske stranke dr. Džafer Kulenović, Kapetanović in urednik «Pravde» Ajanović ter odposlanci SLS dr. Korošec, urednik Smodej, dr. Brejc in urednik Kremžar.

Zastopniki HRSS so imeli dopoldne z muslimanskimi in slovenskimi odposlanci sejo, na kateri so razpravljali o politični situaciji po vrnitvi Radićevih delegatov iz Belgrada in o nadaljevanju pogajanj z radikalci v Zagrebu.

Dr. Gjuričić in dr. Maček sta dopoldne ob pol 12. konferirala s Stjepanom Radićem. Po konferenci je Radić na seji federalističnega bloka poročal o svojih razgovorih z odposlancema radikalne stranke.

Popoldne se je vršil skupni sestanek med zastopniki federalističnega bloka in zastopniki radikalcev. O teh razgovorih je dobil glavni urednik zagrebških «Novosti» nastopno informacijo: «Med predstavniki bloka in delegati radikalne stranke so se vršili razgovori o vseh aktualnih vprašanjih, ki se tičejo sedanje politične situacije, dalje tudi o vprašanju srbsko-hrvatskega spora. Razgovarjalo se je o vseh težkočah, kakor tudi o potih, kako naj se pride do sporazuma. Važno točko je tvorilo vprašanje o notranji ureditvi države. Razpoloženje pri razgovorih je bilo na obeh straneh povoljno. Blok je nastopal pri vseh vprašanjih enodušno. Kot začetek sporazuma je označen povratek za izhodno točko, po kateri bi se vsi trije deli našega naroda počutili v državi ravnopravne in bi bili tudi iskreno pripravljeni za sporazum. Nato bi se šlo dalje, in sicer dotlej, da bi se dosegel popoln sporazum in edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev v tej državi s popolnim uresničenjem vseh njihovih teženj».

Ko so delegati radikalne stranke odšli s konference, so ostali predstavniki federalističnega bloka še nekaj časa skupaj, da se posvetujejo o konferenci, ki jo bodo imeli z odposlanci radikalne stranke danes dopoldne ob desetih.

Spaho na potu v Zagreb

SARAJEVO, 13. Snoči sta odpotovala z brzovlakom v Zagreb predsednik muslimanske organizacije dr. Spaho in predsednik poslanskega kluba Halil beg Hrasnica, da osebno stopita v stik z zagrebškimi političnimi krogi. V Zagrebu se že nahajajo, kakor znano, narodni poslanci Husein Aljanović, Mustafa beg Kapetanović in Kulenović.

Radikalska poslanca o svoji misiji

ZAGREB, 13. Urednik «Riječi» se je razgovarjal s Pašićevima odposlancema dr. Markom Gjurićem in dr. Vojo Janjićem, ki sta mu izjavila, da sta prišla v Zagreb, da se razgovarjata z Radićem in da vidita, kaj Radić hoče, kakšni so njegovi pogoji za sporazum. Ko bosta čula, kaj hoče Radić, bosta o tem poročala glavnemu odboru radikalne stranke 14. t. m. Glede stališča radikalne stranke je dr. Gjuričić odgovoril, da sedanji korak radikalne stranke ni nič drugega nego poizkus, ali bo možno sodelovanje z Radićem. Onadva nimata posebnih navodil od radikalne stranke, ker se v Zagrebu ne bo nič odločalo, temveč eventuelno dne 14. t. m. na sestanku glavnega odbora radikalne stranke. Dr. Gjuričić je dejal, da ostane v Zagrebu le do danes zvečer, ker mora potem na sejo glavnega odbora.

Poljska

Poljska zbornica proti preganjanju kristjanov v Rusiji

VARŠAVA, 13. Na otvoritveni seji spomladanskega zasedanja zbornice je bila odobrena nujna poslanica o usmrtitvi mons. Butkiewicza. Poslanica se klanja velikemu mučeniku, protestira v imenu poljskega naroda proti moskovskemu zločinu, izraža trpečim kristjanom v Rusiji svoje sočutje ter poziva vlado, da deluje skupno z vsem civiliziranim svetom za rešitev škofa Cieplaka in drugih duhovnikov, zaprtih v moskovski ječi.

Rusija

Rusija se pripravlja za slučaj vojne

HARKOV, 13. Na konferenci ukrajinske stranke je Čičerin izjavil, da kljub številnim dokazom ruske miroljubnosti skorajšnja vojna vendar ni izključena. Radi tega se mora Rusija pred vsem dobro oborožiti.

Bolgarska

Stališče vlade napram komunistom

SOFIJA, 13. Na nekem volilnem shodu je Stambolinski izjavil, da pripravlja vlada z ozirom na gibanje komunistov zakonski načrt, po katerem se bodo v onih vaseh, kjer se nahaja več kot 10 komunistov, njihova posestva razlastila. Ti komunisti bodo potem morali ustanoviti organizacijo, upravljati in obdelovati skupno po enakih delih ta posestva in bodo imeli enake deleže na skupni žetvi.

Francija

Nov spopad med francoskim vojaštvom in nemškim delavstvom — Več mrtvih in ranjenih — Nov protest nemške vlade — Pričakovanje izjav ministra zunanjih stvari

PARIZ, 13. Listi javljajo iz Duisburga: Brezposelni delavci so organizirali sprevod, ki je šel v največjem redu pred občinsko poslopje. Ravno ko se je sprevod začel pomikati mimo župana, je prišlo do pretepa med stražniki na konjih in nekim demonstrantom, ki je bil aretiran. Ker so demonstranti protestirali, jih je policija z nataknjenimi bodali in z revolverji v rokah obkolila. Množica se je takoj razpršila. Policija je izstrelila nekoliko strelov v zrak. Nekoliko oseb je bilo ranjenih z bodali.

Kakor javljajo iz Berlina, je imel dogodek hujše posledice. Brezposelni so se baje zbrali pred občino in zahtevali zvišanje podpore. Njihove zahteve so bile odklonjene in brezposelni so zagrozili z demonstracijo, nakar je posredovala francoska policija. Štirje demonstranti so bili baje ob tej priložnosti ubiti, 12 pa jih je bilo ranjenih.

Iz zasedenega ozemlja prihajajo vesti o novih francoskih ukrepih proti nemškim oblastvom in zasebnikom. V Bohumu je zasedlo zasedno oblastvo poslopje, ker mestni svet ni hotel pristati na rekvizicijo. Ravno tako je francosko vojaštvo zasedlo rudnike Mateja Stinnesa.

Nemška vlada je medtem poslala nov protest zavezniškim vladam zaradi ravnanja z nemškimi železničarji v Porenju. Nemška vlada nikakor ne namerava postaviti svojega osebja in svojih železnic na razpolago okupacijskim oblastvom za prevažanje francoskih in belgijskih vojakov. Nota pravi nato, da so postavila okupacijska oblastva železničarje pred razpotje: ali zapustiti službo ali izdati svoj narod. Nemška vlada trdi nadalje, da imajo vsi ukrepi komisije za Porenje v zadnjem času le en namen: ločiti Porenje od nezasedene Nemčije.

Po vesteh iz Nemčije se da sklepati, da je tam vedno hujše nasprotje med socialistično strujo, ki zahteva, naj vlada skuša začeti pogajanja, za katera je sedaj z ozirom na francosko-angleška pogajanja zelo primeren čas, in med veleindustrialci, ki so za odpor do skrajnosti. Ni izključeno, da pride do odločitve že v najbližjem času. Z veliko napetostjo se v tem oziru pričakuje govor ministra vnanjih stvari Rosenberga v državnem zboru.

Prva kandidatkinja za francosko akademijo.

PARIZ, 13. Včeraj je bilo v francoski akademiji prečitano pismo, s katerim se predlaga kandidatura (gospodične Mortier, znane pod psevdonimom D'Arel. To je prvič po svoji ustanovitvi, da je akademija pristala na registriranje ženske kandidature.

Anglija

Značilno potovanje francoskih politikov v Anglijo. - Za Loncheurjem Klotz.

LONDON, 13. V dolnji zbornici je vprašal poslanec Johnstone, ali je ministrski predsednik dobil od angleškega poslaništva v Parizu ali iz kakega drugega vira informacije, iz katerih bi bilo razvidno, da pride Loncheur zopet v Anglijo s pooblastilom od francoske vlade, da predloži uradne ali poluradne predloge za rešitev francosko-nemškega spora.

G. Baldwin je odgovoril v imenu Bonar Lawa, da ni prispela nikaka taka informacija. Medtem je vzbudil silno zanimanje prihod bivšega francoskega ministra Klotza. Kljub temu, da izjavlja Klotz, da je prišel v London le privatno, se smatra, da je njegov prihod v zveza s prejšnjim Loncheurjevim potovanjem. To mnenje utrjuje tudi dejstvo, da je Klotz stopil v stik z najbolj vplivnimi angleškimi politiki in finančniki. To otipavanje tal v Angliji, ki se tudi v Nemčiji pazno zasleduje, ima lahko dvojen pomen. Mogoče je, da skuša Poincaré doseči sporazum z Anglijo, ne da bi se sam kompromitiral v slučaju neuspeha — pomembno je z ozirom na to, da veljata toliko Loncheur kolikor Klotz kot nasprotnika njegove politike — mogoče je pa tudi, da skušata priti Loncheur in Klotz kot eventuelna naslednika Poincaréja v stik z bodočimi voditelji angleške politike, katera je sedaj v rokah vlade, katere stališče je precej omajeno in ki se le težko drži nad vodo.

Opozicija je doživela novo zmago. Na zadnji seji dolnje zbornice je izjavil zakladni tajnik Baldwin, da je vlada sklenila raztegniti oblast odbora, ki ima izvršiti preiskavo glede zaposlovanja bivših bojevnikov v upravnih službah. Vodja opozicije Mac Donald je izrazil svoje zadoščenje nad vladnim sklepom, očital je pa Badwinu, da ni podal te izjave na zadnji seji.

Ratifikacija nove pogodbe med Turčijo in Ameriko — Angleške skrbi zaradi Mosula

LONDON, 13. Reuterjeva agencija pravi, da sicer ni še uradnega potrdila o ratifikaciji koncesije Kasterja s strani angorske narodne skupščine, da pa se smatra, da je vest točna. Splošno se smatra, da se koncesija v sedanji obliki znatno razlikuje od prvotnega turško-ameriškega dogovora in da ne vsebuje mosulskih petrolejskih vrelcev. Če pa bi jih slučajno vsebovala, bi Anglija odločno protestirala. Na vsak način se bo moralo o vprašanju razpravljati v Lausanni.

Nemčija

Industrialci in delavci — vsi za odpor

BERLIN, 13. Včeraj so se tu sestali zastopniki delavcev in industrije. Zastopane so bile vse stranke in vse pokrajine, zasedene in nezasedene. Po natančnem proučavanju gospodarskega vprašanja je bilo sklenjeno nadaljnje vstrajanje v odporu proti francoskim zasedbenim oblastvom, akoravno je zbornica pripravljena na pogajanja na podlagi enakopravnosti. Predpogoj vsakih pogajanj mora biti garancija za izpraznitev ruhrske kotline.

Grška

Izmenjavanje vojnih ujetnikov med Grčijo in Turčijo

ATENE, 13. Prispelo je semkaj 2800 vojnih ujetnikov, med njimi general Kladas, ki je bil izmenjan za polkovnika Gjafer Tajara. Jutri bo prišlo več častnikov. S tem bo zaključena izmenjava vojnih ujetnikov med Grčijo in Turčijo. Preostatek grških vojnih ujetnikov bo vrnjen po podpisu mirovne pogodbe.

Ogrska

Mussolinijeve izjave o italijansko-madžarskih odnošajih

BUDIMPEŠTA, 13. Bivši madžarski finančni minister Ivan Teleky je podal listu «Az Est» te-le izjave: «Smatram pogovor z g. Mussolinijem za najbolj koristen uspeh mojega bivanja v Rimu. Vesel sem, da sem spoznal tega izredno zanimivega moža, ki mora vsled svoje odločnosti, vsled svoje trezne politke in vsled svoje popularnosti v Italiji postati odločilen faktor v prihodnjih mesecih v mednarodni politiki. Po Mussolinijevih izjavah sem spoznal njegovo razpoloženje za Madžarsko in njegovo razumevanje sedanjega režima na Madžarskem. Ni mi skrival svojega prijateljskega razpoloženja in mi je izjavil, da je utrditev sedanje Madžarske in njenega režima zelo zaželjiva tudi v interesu miru v srednji Evropi. V pogovoru z Mussolinijem in odgovornimi italijanskimi faktorji sem dobil vtisek, da med italijansko in madžarsko politiko ni nasprotstev in da je utrditev Madžarske celo v interesu Italije. Frankofilstvo, ki se zdi ena glavnih podlag Mussolinijeve politike, ne izključuje in ne bo tudi v bodoče oviralo političnega soglasja med Italjo in Madžarsko.

Informiral sem g. Mussolinija o gospodarskem stanju Madžarske in o vprašanju odškodnin in zdi se mi naravno, da italijanski ministrski predsednik ni podal nikake tozadevne izjave. Moj namen je bil medtem samo ta, da mu sporočim, kako je Madžarski nemogoče plačati odškodnino; če bi se to od nje zahtevalo, bi se preprečila njena gospodarska obnovitev. Ministrski predsednik Mussolini se bo osebno zanimal za vprašanje naših odškodnin. Kakor se zdi, se vprašanje ne bo rešilo neugodno za nas».

DNEVNE VESTI

POLITIČNO DRUŠTVO «EDINOST» V TRSTU bo imelo v ponedeljek 16. t. m. ob 15.30 uri v navadnih prostorih svoj redni sestanek. Predsednik.

Naše «laži». «Corriere di Sicilia» nam je odgovoril, da lažemo, ko se pritožujemo proti javni upravi v naših krajih. Tako zavračajo navadno naše pritožbe tudi drugi italijanski listi tu doma in v kraljestvu. Naj jim podamo še par posnetkov iz govora istrskega italijanskega poslanca Albanesija na sestanku županov. Glasom navedb v «Popolo di Trieste», je rekel poslanec Albanese med drugim: «V Istri imajo vtis, da se hoče iz novih pokrajin napraviti kolonija kraljestva; davki se neusmiljeno iztirjujejo; tista famozna komisija, ki se je svoječasno ustanovila pri osrednjem uradu za nove pokrajine ni poznala niti naslovne strani avstrijskega občinskega zakona, ki se je nadomestil z italijansko zakonodajo; treba je hitro ukreniti, kajti gorje, če bi država v Piemontu postopala tako kakor postopa v Istri; težko bi bilo braniti mejo, če bi to prebivalstvo pustili v takem položaju; ali morda mislijo, da Furlanija napravi Slovane krotke v kratkih treh mesecih, ko se z batinami ne delajo duševni čudeži. Vse spomenice izginjajo v košu ministrstev itd. Tako je govoril fašistovski poslanec Albanese. Mi pa smo — lažnjivci!

Drobtine iz Istre. Kakor v brezštevilnih drugih cerkvah se je vršila tudi v Tinjanu vsako leto o Veliki noči procesija s petjem. To petje je bilo od pamtivekov hrvatsko, ker je prebivalstvo tinjanske župnije po ogromni večini od pamtivekov hrvatsko. Letos pa je prišel k tinjanskemu župniku fašist, kateri je kratkomalo zagrozil, da se bodo metale bombe na procesijo, če se bo vršila, in procesija je odpadla. Ob enem so bile orgljarju zaplenjene note, po katerih je orglal, ker so bile — hrvatske.

Na Voloskem, v Opatiji in v Lovranu, je večina domačega prebivalstva hrvatska, župnije pa imajo sedaj župnike, ki ne poznajo hrvatskega jezika. Ti ne morejo utajiti dejstva, da njihove cerkve polnijo Hrvatje in Hrvatice in pomagajo si na ta način, da si dajo spisati pridige ter jih potem čitajo. Ljudstvo vidi in priznava dobro voljo, toda ne more si kaj, da ne bi imelo pri tem tudi svoj «hec», kar je naravno, če se pomisli, kako težka je Italijanu izgovorjava hrvatskega jezika in kake sitnosti dela pravilno naglašanje hrvatskih besed. Ni čuda, da so te «predike od karte», kakor jih imenujejo domačini, dosegle velik slovesnes, tako da se najdejo celo zagrizeni kvartopirci, ki jim žrtvujejo svojo nedeljsko dopoldansko «briškolo». Ali pa je to res cerkvi v korist?

Davek na stavbe. Poročali smo svoječasno obširno o tem davku. («Edinost» z dne 18. marca t. l.) Da se naši čitatelji, posebno na kmetih, obvarujejo pred nepotrebnimi sitnostmi in kaznimi, opozarjamo še enkrat, da se imajo izvršiti tozadevne prijave do 30. aprila 1923. V ostalem se sklicujemo na že objavljena navodila.

Pišite brzojavke pravilno. Poštno ravnateljstvo javlja: Opaža se, da so v brzojavkah besede nepravilno združene, posebno v neitalijanskih brzojavkah. To je samo na škodo prizadetih, ker se brzojavke zadržijo in večkrat vrnejo pošiljalcu. Prihajajo pa tudi reklamacije od zunanjih brzojavnih uradov, in tedaj mora odpošiljatelj doplačati pristojbino. Prizadeti se torej opozarjajo, da v brzojavkah besede pravilno ločujejo.

Nas nočejo «razumeti»! G. ministrski predsednik Mussolini je izjavil v razgovoru z avstrijskim zveznim kancelarjem Seipelom, da kot naroden Italijan razume narodna čustva Nemcev. Z drugo besedo: ne vidi nič slabega in kaznivega v tem, da se Nemec tudi v Italiji čuti Nemca, da naglaša odkrito svojo etniško pripadnost k veliki nemški skupnosti. Dejstvo, ki ga moramo mi tu v Julijski Krajini občutiti na lastni koži dan na dan, pa je, da nas ravno tisti, ki vidijo v gospodu Mussoliniju ne le ministrskega predsednika, ampak tudi svojega političnega in duševnega voditelja, postavljajo na indeks kot sovražnike države in rovarje proti nji prav radi čustev, ki jih gospod Mussolini popolnoma «razume» in jih ne obsoja! Čudno — kaj ne?! V vsem so brezpogojno pokorni svojemu velikemu mojstru, ker vidijo v njem utelešen najčistejši italijanski patriotizem; le ko gre za nas, si ne usvajajo Mussolinijevega «razumevanja», marveč plečejo svojo ekstraturo. Še bolj čudno pa je, da glede nas g. Mussolini sam pozablja na svojo izjavo glede narodnih čustev. Nikoli še nismo čuli, da bi bil posvaril svoje zveste podrejence v Julijski Krajini, naj razumejo narodna čustva Jugoslovenov in naj jih spoštujejo, ker so naravna, ker pošten in značajen človek **ne more drugače, nego da ljubi svojo narodnost in ji ohranja neomajno zvestobo!** In da ne gre, da se šteje komu za zločin, ki naj opravičuje vsako preganjanje, kar je v resnici le vrlina!

Kolkovanje prepisov inozemskih menic. Na tozadevno vprašanje javlja finančno ministrstvo, da so, čim je prvi izpis inozemskie menice v redu kolkovan, ostali izpisi podvrženi istem kolku, kateri je predviden za prepise menic izdanih v kraljevini.

Ruski pevski zbor v Trstu. — Nocoj ob 20.45 nastopi v gledališču »Filodrammatico« 30 ruski beguncev, članov pevskega zbora carske opere v Petrogradu. Sijajen uspeh, ki so ga ti pevci dosegli v teh dveh letih na največjih odrih Evrope, pove vse. Na programu so skladbe Čajkovskega, Glinke, Binskykorsakova, Kolitilina, Davidova in balet.

Društvene vesti

«Samosvoj». Jutri ob 7 in pol zvečer priredi «Šentjakobska čitalnica» to lepo Etbin - Kristanovo socijalno dramo. Igra je divna in dobro naučena, uspeh torej zagotovljen. Skozi vseh 5 dejanj drži igra gledalca v napetem pričakovanju, prizor za prizorom vzbuja vedno večjo pozornost in radovedno pričakovanje. Oglejte si to igro, ne zamudite te lepe prilike!

NB. Blagajna se odpre ob 6 in pol zvečer. Kdor želi, si lahko tudi poprej listke preskrbi.

Srednješolsko društvo «Zora». Danes ob 17. in pol reden sestanek s predavanjem. Uro pred sestankom odborova seja. — Odbor.

«Žensko dobrodelno udruženje». Redna odborova seja, ki bi se imela vršiti danes, se bo vršila v **soboto, 21. t. m. ob 4. uri popoldne v navadnih prostorih.** — Predsednica.

Dramatični odsek pevsk. društva «Zastava» iz Lonjerja bo uprizoril jutri v Pertotovi gostilni na Sovranišču (Sv. Ivan) F. S. Finžgarjevo dramo v treh dejanjih «Razvalina življenja». Začetek točno bo 17. uri.

Pevsko društvo «Ilirija». Danes točno ob 20. vaja za ženski zbor. — Odbor.

Iz tržaškega življenja

Ukradeni kolesi. V mehanični delavnici, nahajajoči se v ulici Giorgio Vasari št. 6, katere lastnik je mehanik Just Jerossi, stanujoč v ul. Alfieri št. 6, sta se pred kakimi 8. dnevi pojavila dva mladeniča, ki sta vzela v najem dve kolesi. V svrho legitimiranja sta predložila lastniku legitimacijo brivske zadruge z nečitljivim podpisom. Jerossi jima je dal kolesi in mladeniča sta odšla svojo pot ter se nista več prikazala v delavnici. Jerossi je nekaj dni zaman čakal, da se mladeniča vrneta in naposled je javil zadevo kvesturi. Policija je po daljšem poizvedovanju ugotovila, da sta mladeniča, po imenu Bruno Colobig, star 23 let in Rihard Vedova, pobegnila v neko vas v bližini Vidma, odkoder je Vedova doma. O tatvini so bili obveščeni tamkajšnji orožniki, kateri so oba ptička aretirali.

Najdeno. V tramvajskem vozu št. 3, na progi Rojan-Settefontane, je dne 7. t. m. neki orožnik našel nekatere predmete, ki jih je najbrž nekdo tam pozabil. Omenjeni predmeti se nahajajo pri tramvajskem ravnateljstvu, kjer so na razpolago lastniku.

Pretep med ženskami. Včeraj po noči okoli 3. so se v hiši št. 12 v ul. Marinella sprle nekatere ženske. Močni vrišč in hrup je privabil dva orožnika, ki sta se nahajala, vršeč službo, tam v bližini. Moža sta stopila v omenjeno hišo, kjer sta našla v prvem nadstropju dve ženski, kateri sta neusmiljeno pretepali s palicami neko mlado žensko. Poslednja je krvavela iz mnogih ran na glavi in na obrazu. Orožnika sta pretepalki aretirala in poklicala na lice mesta zdravnika «Zelenega križa», ki je ranjeni ženski, po imenu Antoniji Ciriani, stari 25 let, iz Modene, podal prvo pomoč ter jo dal nato prepeljati v mestno bolnišnico. Prepir se je vnel baje, ker je Antonija Ciriani ovadila orožnikom neko tatvino, ki se je pred kratkim izvršila v omenjeni hiši.

Porotno sodišče

Proces Bratco. - Zaslišavanje prič se nadaljuje.

Ob 14.45 je bila otvorjena predvčerajšnja popoldanska razprava, v začetku katere je bil zaslišan Matej Smolars, star 30 let, iz Trsta, solastnik Pecchiarjevega avtomobila. Priča je povedala, da se je dne 16. januarja 1922. nahajala v trgovini elektrotehnika Humberta Navara. Okoli 14. je prišel v trgovino šofer Pecchiar, kateri mu je ves upehan povedal, kako sta ga dva neznanca najela, da jih popelje z avtomobilom v ulico S. Nicolò, kjer sta neznanca izstopila ter mu velela, naj počaka. Kmalu potem je slišal streljanje z revolverji in neznanca sta se povrnila ter ga, z revolverjem grozeč, prisilila, da jih je peljal v ulico Fabio Severo, kjer sta pred vojaško bolnišnico izstopila, ne da bi plačala voznino v ulici Fabio Severo, kjer sta pred vojaško da ne ve, kaj se je pravzaprav zgodilo. Povedal je tudi, da se je javil pri orožnikih v ulici Cologna in v ulici Luigi Ricci. Smolars mu je nato svetoval, naj se poda na kvesturo, kamor je tudi sam šel, kjer so ga pridržali par ur. Predsednik je nato vprašal pričo razna pojasnila o voznini in o avtomobilu. Smolars je odgovoril, da je bil Pecchiar pravzaprav že sam lastnik avtomobila in sicer od meseca decembera 1921., ker mu je popolnoma izplačal vrednost avtomobila v znesku 11.500 lir. Zapisnikar je nato prečital izjavo priče orožnika Pasquala Liuzzi, spadajočega k orožniški postaji v ulici Luigi Ricci. Sledilo je zaslišanje priče Josipa Fonda, starega 22 let, iz Trsta. Ta priča je povedal, da je izpoznal sedanjega obtoženca Razma v kavarni, kateri mu je tožil, da se nahaja v bedi; ni mu nič omenil o denarju, ukradenem v tramvajskih uradih. Končno so bile zaslišane priče Marija Jermann, ki je pričala v prilog obtoženca Meule, Robert Crevatin, ki je pričal tudi v prilog Meule ter Ivan Laurencich in Ivan Roberto, ki sta pričala za obtoženca Schwiegela. Prečitane so bile še nekatere izjave obtoženca Gherdola, ki so bile vzete na zapisnik, nato je bila razprava prekinjena.

Včeraj zjutraj se je nadaljevalo zaslišavanje prič. Na predlog branitelja obtoženca Schwiegela je bila zaslišana priča Anton Mazzarol, ki je na dan napada na menjalnico Bolaffio govoril z omenjenim obtožencem. Priča potrjuje to okolščino, toda ni v stanu določiti ure, ob kateri je govoril z njim. V prilog šoferja Pecchiarja so izpovedale priče Josipina Ivich, Virginija Poccoti in Fidel Toson. Prečitano je bilo nato poročilo zdravnikov, ki so izvršili seciranje trupel Ezia Bolaffia in kraljevega stražnika Grazianija. Končno je bil prečitan še dokument, ki opisuje burno življenje obtoženca Razma, in zdravniško poročilo sodnih izvedencev, nanašajoče se na duševno stanje obtožencev Razma in Schwiegla. Todevno poročilo potrjuje brez pridržka odgovornost omenjenih obtožencev za svoja dejanja. Po končanem čitanju je predsednik dal besedo strankam, da stavijo svoje predloge. Državni pravdnik je zahteval, naj se vprašanja porotnikom stavijo na podlagi zatožnice, v smislu italijanskega kazenskega zakonika. Nekateri branitelji so nato predlagali za svoje obtožence dodatna vprašanja, ki kažejo na manjšo krivdo. Razprava je bila končno prenesena na pondeljek.

Vesti z Goriškega

Umestno opozorilo. Izredni komisar za goriško mesto je izdal oglas, v katerem opozarja prebivalstvo, da takoj naznani municijskemu uradu v vojašnici na Travniku, ako najde kjer koli neeksplodirano strelivo in da se v to svrho lahko poslužuje poljskih čuvajev.

V oglasu omenja, da nekateri zakopavajo neeksplodirano strelivo, ker pomotoma mislijo, da je s tem nevarnost odstranjena, drugi pa radi tega, ker hočejo na ta način prikriti, da lahko pozneje izpraznijo naboje.

Nevarnost takega početja je zares velika, ker se pri poljskih delih čestokrat zadene na zakopane naboje, ki potem eksplodirajo. Koliko žrtev je že zahtevalo to nepremišljeno početjanje! Radi tega bi bilo zelo umestno in priporočljivo, da izdajo tudi vsa županstva na deželi podoben oglas. Seveda morajo paziti, da se ljudje tudi po njem ravnajo. Marsikaka nesreča bo s tem prihranjena.

Gostovanje gojencev berlinske dramatične šole v Trgovskem domu. V sredo se je vršil v nabito — prazni dvorani Trg. doma napovedani pevsko-recitacijski večer gojencev dram. šole v Berlinu. Prireditev je naredila na maloštevilne poslušalce najboljši vtis, toda grenko je moralo biti pri duši našim mladim umetnikom, ko so zrli pred seboj prazno dvorano. K temu kulturnemu škandalu za slovensko Gorico se še povrnemo, za sedaj apeliramo le na one kraje, kjer bodo mladi umetniki še nastopili, da ga z mnogobrojnim obiskom, katerega tudi zaslužijo, izkupijo.

Odmevi goriškega škandala. V sredo popoldne so pokopali 64-letnega Antona Štrukelj, bivšega finančnega oficiala. Kakor znano, je bil pokojnik zapleten v razkričani goriški škandal, ki je baje — ako ne docela, pa vsaj v veliki meri — plod prebujne domišljije. Bolehal je na želodcu, vsled česar so ga prepeljali iz zaporov v bolnišnico, kjer je v pondeljek umrl. Govori se, da je krivična obdolžitev, katero si je vzel zelo k srcu, pospešila njegovo smrt.

Preselitev kvesture. Tukajšnja kvestura se je preselila iz dosedanjih prostorov v Via Alvarez v spodnje prostore palače podprefekture na Travniku.

Mladinska mandolinistična skupina. Kdor misli pristopiti k tej skupini, naj pride v pondeljek, dne 16. t. m., ob 20. uri v kavarno «Adriatico» I. nad., kjer se bomo pomenili glede vaj. Pride naj vsak, ki ima veselje do glasbe.

«Mali Parižan». Igra «Mali Parižan» je svetovnoznana. Pred vsem jo kaj radi uprizarjajo na Francoskem in v Italiji. Istotako se je igra uprizarjala po Avstriji, na Poljskem in drugod. Lansko leto so jo uprizorili v Salezianskem gledišču v Gorici, kjer so jo predstavljali gledališki umetniki iz Bergama. To igro uprizori danes, v soboto, ob 8. zvečer in jutri, v nedeljo ob 3. in ob 8. zvečer Slov. Gor. godb. krožek. Igro se bo na vabilo ponavljalo po deželskih odrih.

Podajamo kratko vsebino. — V celi igri nastopajo vidoma le 4 osebe. Dejanje se vrši meseca aprila leta 1813., ko je bil Napoleon na otoku sv. Helene. Osebe so: Mali Parižan, 14-letni umetni glasbenik, maršal Lepine Nanterski vojvoda, (stric Parižana doktor Dubois zdravnik maršala in maršalov služabnik.)

Maršal Lepine je bil v svoji mladosti navaden kočijaž, ki je prevažal po Parizu politične zločince. Pri vojakih in v vojnah se je odlikoval ter ga je Napoleon povzdignil v maršala in v prvega generala. Bil je zgodovinski mož francoskih vojsk. Iz častihlepnosti in napuha je zasovražil svojo sestro, ker ni hotela poročiti plemenitaša. Zato pa je sklenil, da ne bo več niti izgovarjal besede «sestra». 15 let je držal ta sklep, toda pekoča vest ga je mučila in tirala v obup in pogubo. Imel pa je srečo maršal Lepine dobiti v osebi doktorja Dubois prijatelja in zdravnika, ki ga je proučeval, ga spoznal in ga rešil obupa in pogube s pomočjo «Malega Parižana». Kako in na kak način, izve, kdor poseti predstavo «Malega Parižana».

Športno-telovadni klub - Gorica. Pomladanski izlet, kateri se je moral v nedeljo, 8. t. m. odložiti vsled neugodnega vremena, se bo vršil v istem redu v nedeljo, dne 15. t. m.. Pešci in kolesarji odhod izpred kavarne «Adriatico» ob 14. uri. K polnoštevilni udeležbi vabi načelnik.

DAROVI

Za podružnico Šolskega društva pri Sv. Ivanu so darovali oziroma preplačali vstopnino o priliki otroške veselice: M. B. L 5, Brana L 5, Valjuška L 3, Martelanc L 2, N. N. L 5, N. N. L 3, N. N. L 2, A. G. L 1, Mevla L 5, Mlač L 5, Bak L 2, Starc L 5, Abram L 2. Hvala vsem darovalcem.

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

ogrske krone	0.45	0.50
avstrijske krone	0.0280	0.03
češkoslovaške krone	60.—	60.40
dinarji	20.55	20.75
leji	9.50	10.—
marke	0.0025	0.0975
dolarji	20.—	20.10
francoski franki	184.50	185.—
švicarski franki	366.—	368.—
angleški funti papirnati	93.55	93.75

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

DIDAKTIČNA ŠOLA (ulica Gatteri 10, I. vogal Acquedotto). Vzgojevalna, resna, moralna. Racionelna metoda. Pospešen pouk malih skupin, 2 do 4 učencev. Pripravnica za izpite, maturo na tehnični šoli, gimnaziji, meščanskih šolah i. t. d. Pouk v jezikih, računstvu, knjigovodstvu, slikanju, risanju. Pomoč pri predelovanju šolskih predmetov. Veronauk (fakultativno). Imena učiteljev jamčijo za uspeh. Nizka učnina. 530

SOBA, meblirana, lepa, se odda. Via Ginastica 37, vrata 8. 531

GASILNO DRUŠTVO v Sežani proda dobro ohranjeno brizgalnico. Cena je določena na 12.000 lir. Ponudbe naj se pošljejo na Gasilno društvo v Sežani. 528

IŠČEM pridno 15letno deklico. Via S. Lazzaro 7, gostilna. 529

CAMIONS, različnih velikosti, se dajo v najem proti zmerni odškodnini. M. Bizjak Via Giulia 49, telefon 19 - 80. 51

KMETSKO POSESTVO, 70 johov, obstoječe iz kmetske hiše, hišice, hleva, kozolca, obdelanih njiv, travnikov, pašnikov, bukovega, jelovega gozda, godnega za sečnjo, kakor tudi vole, krave, prašiče, ovce, vozove in ves inventar, ceno prodam. Naslov pri upravništvu. 523

HIŠA s koncesijo gostilne, se proda, eventuelno tudi pohištvo. Ponudbe: Coletti, Alvarez 21, Gorica. 526

POZOR! Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, via Madonnina 10, I. 32

PREPARATE za olepšanje kože, za zobe, proti izpadanju las, neškodljive barve za lase ima lekarna v II. Bistrici. 29/4

ZLAT, srebrn in papirnat denar se kupuje in prodaja po zmernih cenah. Menjalnica via Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Moncenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 25

KRONE IN GOLDINARJE plačujem vedno dve stotinki dražje, nego drugi kupci. Via Pondares št. 6, I. 44

SREBRO, zlato in briljante plača več kot drugi Pertot, via S. Francesco 15, II. 45

! KDOR HOČE KAJ KUPITI KDOR HOČE KAJ PRODATI KDOR IŠČE SLUŽBE, ITD. INSERIRAJ V »EDINOSTI« !

Gospodarsko društvo v Škednju

vknjižena zadruga z neomejeno zavezo

vabi na

redni letni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 29. aprila 1923, ob 9. uri zjutraj v zgornji dvorani društvene gostilne v Škednju št. 226.

DNEVNI RED:

1. Poročilo revizorja.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika in odobrenje letnega računa.
4. Volitev načelništva in nadzorništva.
5. Razni predlogi in nasveti.

(182) Načelništvo.

Opomba. V slučaju da bi bil ta občni zbor radi nezadostnega števila zadružnikov nesklepčen, se vrši drug občni zbor dne 13. maja 1923 ob 9. uri zjutraj istotam, kateri je glasom § 40 zadružnih pravil sklepčen pri vsakem številu zadružnikov.

Najvišje cene plačujem za

KOŽE

kun, zlatic, lisic, dihurjev, vider, jazbecev, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16 35

Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

PODLISTEK

WILKIE COLLINS:

Gospa v belem 53

IZPOVEDBE GOSPICE HALCOMBE

Bilo je nekega dne v Rimu, ko sva jahala k grobu Cecilije Metelske. Nebo je bilo lepo in jasno in misel, da je nekoč ljubezen soproga postavila ta spomenik ženi, me je navdala z nežnim meni do sedaj še nepoznanim čuvstvom do mojega soproga. «Ali bi mi postavil tak spomenik, Persival?» sem ga vprašala; predno sva se poročila, si mi večkrat govoril, da me ljubiš, «toda od tedaj —» nisem mogla nadaljevati, Marijana, — še pogledal me ni. Zakrila sem si obraz s pajčolanom, ker nisem marala, da bi videl moje solze. Mislila sem, da me ni poslušal, ko sem govorila, toda motila sem se, zakaj rekel je: «Le jahajva dalje», in se je zasmejal, ko mi je pomagal na konja. Nato je zajahal svojega in se vnovič zasmejal, ko sva odjezdila. «Če bi ti postavil takšen spomenik», je rekel, «tedaj bi se to zgodilo s tvojim denarjem. Radovoden sem, če je bila tudi Cecilija Metella bogata dedinja in če si je plačala spomenik?» Jaz nisem nič odgovorila — prehudo sem jokala pod pajčolanom, da bi mogla govoriti. Od tega trenotka dalje, Marijana, nisem več odganjala misli na Walterja Hartrighta. Zopet sem pustila v svoje srce spomine na one srečne dneve, ko sva se tajno tako srčno ljubila in ti spomini so bili moja tolažba. Katero drugo tolažbo pa sem imela sploh pričakovati?

Ne govori več o Walterju, o Laura, sem rekla, prihrani sebi in meni žalost, da sedaj o njem govoriš! Pomisli vendar, če bi te slišal tvoj mož.

To ga ne bi presenetilo, me je prekinila, tudi če bi me zares slišal.

V tem nenavadnem odgovoru je bil izražen mrtvaški mir in hlad.

To naj bi ga ne presenetilo! sem ponovila. Laura! pomisli, kaj govoriš — ne straši me!

To je resnično, je rekla, in to sem ti hotela razodeti, ko sve danes popoldne sedeli v tvoji sobi. Moja edina tajnost je bila ta, ki sem mu jo razodela v Limmeridge House. In ta tajnost je bila po tvojih lastnih besedah zelo nedolžna. Edino ime sem mu zamolčala in on je zvedel zanj. —

Poslušala sem jo, toda nisem imela moči, da bi kaj rekla. Njene zadnje besede so uničile moje zadnje upanje, ki je že tlelo v meni. —

V Rimu, je nadaljevala, sem včasih risala in govorila o risbah. Neka gospa Markland mi je hvalila pri neki taki priložnosti svojega učitelja in mi je svetovala, naj bi se učila pri njem. Imenuje se Walter Hartright. Kako sem se prestrašila! Gospod Persival je stal poleg mene. Ko sem dvignila glavo, so se srečale moje oči z moževimi in v tistem trenotku sem vedela, da me je moje obličje izdalo. «Poiskali ga bomo», je rekel in me neprestano motril, «kakor hitro se vrnemo na Angleško. Tudi jaz sem vašega mnenja, gospa Markland, mislim, da bo ugajal tudi gospe Glyde». Zadnje besede je izgovoril s takim poudarkom, da so mi lica zagorela in mi je srce tako močno bilo, da sem lovila sapo. Dalje se ni več govorilo o tem in kmalu sva zapustila družbo. Ko sva se vračala v hotel, ni nič rekel. Kakor po navadi mi je pomagal iz kočije in šel za menoj, ko sva stopala po stopnicah. Ko sva pa prišla v sobo, je zaklenil duri, me pahnil v naslonjač ter se vprl z obema rokama na moja ramena. «Že tistega jutra v Limmeridge, ko si se mi razodela s svojo nesramno izpovedjo, me je srbelo, da bi zvedel ime tistega človeka,» je rekel, «in danes zvečer sem bral njegovo ime na tvojem obrazu. To je bil tvoj učitelj risanja in ime mu je Hartright. Do konca svojih dni se bosta tega kesala.»

In kadarkoli vzkipi jeza v njem, vsakikrat namiguje z zaničljivim ali grozečim glasom na ono, kar sem mu izpovedala v tvoji navzočnosti. Ni v moji moči, da bi mogla preprečiti, da mi vrača mojo odkritosrčnost s takim podlim mišljenjem. Jaz ga ne morem prisiliti, da bi mi verjel ali da bi molčal. Bila si presenečena, ko si ga slišala danes reči, da mi je moja zlagana čednost narekovala, naj se poročim z njim. Če ga boš še kdaj slišala ponoviti te besede v jezi, mislim, da se ne boš več čudila. —

(Dalje).

†

Po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče je danes nalahno v Gospodu preminula

Antonija Zlobec

Globoko užaloščeni soprog **Matej**, sin **Josip**, hčerke **Frančiška** vdova **Sluga, Marija** por. **Barič, Josipina** por. **Škitan**, nevesta **Marija**, zetje **Just** in **Emil** ter vnuki, tudi v imenu ostalih sorodnikov, naznanjajo to pretežalostno vest vsem prijateljem in znancem.

Zemski ostanki preblage pokojnice se bodo prenesli k večnemu počitku v nedeljo, dne 15. t. m. ob 10.30 zjutraj iz hiše žalosti pri Sv. M. Magdaleni zgornji št. 431.

TRST, dne 13. marca 1923.

Brez posebnega obvestila.

Novo pogrebno podjetje Trst. Corso V. E. III. 47.